

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v soboto, dne 26. oktobra 1935.

Štev. 109.

Boj proti draginji

V Beogradu se je sestala komisija, ki naj ugotovi, če je upravičeno, da so se dvignile cene nekaterim živilom. Obenem je banska uprava objavila opozorilo, da še vedno velja stari in že več ko zastareli protidraginjski zakon iz l. 1921. A tudi po časopisih so vedno bolj pogostne vesti proti onim, ki neupravičeno draže cene. Moremo torej pričakovati, da v kratkem zopet doživimo veliko protidraginjsko akcijo.

Ce bi se res dogajalo, da bi kdo neupravičeno navijal cene, potem je seveda le prav in pravilno, če oblast proti temu nastopi. Zaradi žalostnih izkušenj, še iz časov, ko je razgrajal nad trgovci, branjevc in kramarji oni znani protidraginjski zakon, pa se moramo bati, da se bo tudi zdaj končala vsa protidraginjska akcija z istim krivičnim rezultatom, kakor so se končale doslej vse enake in podobne akcije. Stara resnica je namreč ta, da draginje ne ustvarjajo mali trgovci, temveč da diktirajo povišanje cen vedno karteli, trusti in pa veliki koncerni. Proti tem pa doslej še nikdar ni nobena protidraginjska akcija kaj ukrenila, temveč vedno so bili udarjeni le mali trgovci in mali prodajalci, ki prav tako občutijo draginjo, ko vsi drugi potrošniki.

Ce se torej hoče, da bo imela protidraginjska akcija kakšen uspeh, potem je treba začeti preganjati draginjo pri kartelih in trustih, ne pa pri malih ljudeh.

Zlasti slabo pa bo služil za pobijanje draginje stari protidraginjski zakon iz l. 1921. Že takrat, ko se je z vsoto strogostjo uporabljal, ni pokazal v boju proti draginji prav nobenega uspeha in cene so rasle ves čas, dokler se ni začela deflacija. Nešteto mesarjev, malih in srednjih trgovcev je bilo sicer kaznovanih in z javno razglasitvijo obsodbe proglašanih kot navijalci cen, pa čeprav je bila njih krivda samo ta, da ni bila na prav vsakem predmetu v izlozbi označena cena, toda draginja ni zaradi tega padla niti najmanj. Kako pa bi tudi padla, ko pa se ustvarja draginja čisto drugje. Že celo pa je zastarel ta zakon danes, ko pač ni več živilske stroke, ki bi se mogla ponašati z 25 odstotnim dobičkom, ki ga stari protidraginjski zakon označuje kot najvišje dopustni.

Praktičnega uspeha torej uporaba starega protidraginjskega zakona ne more dati, tem škodljivejša pa so njegove posledice. Kajti ves ta zakon je zgrajen na oni težki zmoti, da je trgovec kriv vse draginje in zato navaja k animoznosti proti trgovini, pa naj bo ta še tako solidna in še tako malo dobičkanosna. V silni zmoti pa je, kdor misli, da se more gospodarsko stanje le neznatno izboljšati, če ne bo vladala sloga med stanovi, če ne bodo vsi vzajemno delali za dvig našega gospodarstva. To slovo preprečuje s svojo očitno protitrgovsko tendenco stari protidraginjski zakon.

Ker smo že pri dvigu cen, je treba reči tudi to neprijetno resnico. Sto in stokrat se je konstatiralo, da izhaja vsa ostra krize iz padca cen za kmetijske proizvode. Dvig teh cen se je smatral kot identičen z odpravo krize. Sedaj so se te cene dvignile, a sedaj zopet s tem ni nihče zadovoljen. Ljudje bi skoraj hoteli ta kvadratast krog, da bi bile cene višje, potrošnik pa bi plačeval vseeno manj. Nemogoča zadeva! Zato se moramo že enkrat res odločiti: ali hočemo višje cene za kmetijske proizvode, in s tem nujno tudi za vse druge predmete, ali pa jih nočemo! Eno ali drugo! Da bi kmetovalec dobival več, njegovi odjemalci pa plačevali manj, tega čudeža pa res ne bomo doživeli.

Sedanj dvig cen ni le naša posebnost, temveč rastejo cene po vsem svetu. Deloma je povzročil dvig cen napeti zunanje-politični položaj, deloma pa je tudi posledica slabih letin. Ponudba blaga je padla in zato so se dvignile cene. Proti tej gospodarski resnici pa se ne more le s papirnati dekreti nič opraviti.

Mnogo bolj ko protidraginjski zakon pa

je učinkovala v boju proti draginji medsebojna konkurenca prodajalcev. Ta konkurenca je danes tako ostra, da dobiva že znake umazane konkurence. Tudi če bi hoteli, ne morejo danes trgovci navijati cen, ker bi jim konkurenca takoj vzela vse odjemalce. Naj se ta resnica že enkrat upošteva. Predvsem pa tudi to, da izhaja draginja, če res obstoji, vedno le od velikih kartelov in koncernov, nikdar pa ne od

trgovcev. Zato ima tudi smisel le ona protidraginjska akcija, ki ima ost naravnost naperjeno proti tem diktatorjem cen.

Sedanja protidraginjska akcija te osti nima in zato se tudi bojimo, da ne bo prinesla nič drugega, kakor da bo udarila po krivici po onih, ki so sami žrtve onih velikih diktatorjev, ki diktirajo njim in vsem nam svoje cene in katerih se še danes ni lotil nihče.

Češkoslovaška rešila naš sadni izvoz

Nade na nemški izvoz so se izjalovile

Sadna izvozna kupčija se že bliža svojemu koncu in zato je že mogoč pregled o uspehu letošnjega sadnega izvoza. Takoj se mora ugotoviti, da se nade v izvoz sadja v Nemčijo niso uresničile in da bi nastal popoln polom, če ne bi bilo izvoza v Češkoslovaško.

Predvsem je postal izvoz v Nemčijo nemogoč, ker je treba čakati celih osem mesecev na izplačilo. Ves ta čas mora plačevati izvoznik visoke obresti, poleg tega pa še nositi valutni riziko. Zaradi teh težkoč je od izvoza v Nemčijo izključen mali izvoznik, ki mora biti zadovoljen z vlogo posrednika za velikega trgovca in izvoznika. A tudi velika podjetja morajo doseči velike dobičke, da morejo plačati obresti za sezonske kredite, zlasti še, ker lombardira Narodna banka izvršena vplačila le do 70%.

Vendar pa je imel naš sadjerejec od izvoza v Nemčijo le nekaj dobička. Na berlinskem trgu se plačujejo naša najboljša jabolka po 52 RM za 100 kil. Če računamo vse stroške prevoza in zaslužek nemškega posredovalca na 20 RM, potem se dobi za jabolka še vedno okoli 30 RM, kar odgovarja ceni 5-25 za kg. Kljub visokemu zaslužku, ki ga zaradi prej omenjenih težkoč mora zaslužiti izvoznik, bi se mogla plačati našemu kmetu sortirana jabolka po 3-10 do 3-50 za kg. Za mešane vrste jabolok, ki so se plačevala v Berlinu po 32 RM, in katerih smo največ pošiljali, se seveda ne bi mogla plačevati kmetu tako visoka cena. Usodno je bilo tudi to, da so Nemci kupovali samo zgodnje sadje in da se proti koncu septembra niso več pojavili kot kupci na našem trgu. Naši izvozniki tako niso mogli izkoristiti dovoljenj kontingent v višini 1700 vagonov jabolok, zlasti ne potem, ko je prišla v Nemčiji omejitev deviznih dovoljenj za plačilo uvoza jabolok.

Zaradi nedovoljene razprodaje

prepovedano nadaljnje obratovanje podružnice Bat'e v Novem Sadu

V prejšnji številki smo že na kratko poročali, da je mestno poglavarstvo v Novem Sadu na prijavo zbornice za TOI prepovedalo nadaljnje obratovanje podružnice Bate v Novem Sadu. Odpor proti Bati je bil v Novem Sadu zlasti velik in zaporedoma so bila dvakrat razbita izložbena okna podružnice od brezposelnih čevljarjev. Nastal je položaj, ko je zbornica morala nastopiti. V prijavi na mestno poglavarstvo utemeljuje zbornica svoj korak s temi razlogi:

Septembra meseca je prodajalnica Bate objavila z ogromnimi črkami nad svojo trgovino napis: »Pet tisoč parov čevljev« ter razstavila v svoji izlozbi čevlje s cenami, ki so bile za 50 odstotkov nižje od cen, po katerih je Bata prodajal čevlje dosedaj. To je imelo za posledico, da so se zbrale pred prodajalno že pred njeno otvoritvijo velike množice ljudstva, ki so vse hotele izkoristiti to izredno priliko. V par dneh je bilo na ta način prodanih 12.000 čevljev. Prodajalnica je izvršila silen pritisk na trg ter samostojne obrtnike naravnost potisnila iz konkurence in si usvojila monopolni položaj, ker je bila vsaka konkurenca z njo nemogoča. Položaj se je poostil še radi te-

Položaj so rešili češkoslovaški uvozniki, ki morejo po klirinški pogodbi prinesiti v našo državo za nakup blaga gotovino ter šele kasneje opravičiti uporabo denarja pri svoji Narodni banki. Ne plačujejo pa Češkoslovaki tako visokih cen ko Nemci in v Pragi so se prodajala jugoslovanska jabolka povprečno po 1-80 do 2 Kč, kar odgovarja ceni 3-20 do 3-60 za kg. Če se odbijejo od te cene vsi izvozniki stroški, potem sme naš sadjar računati največ s ceno 1-60 do 2 Din za kg. Češkoslovaki spravljajo naša jabolka v skladišča, kjer jih sortirajo in z lepim dobičkom prodajajo naprej v Nemčijo.

Tudi Avstriji so kupovali naša jabolka, čeprav so sicer naši konkurenti na nemškem trgu. Tudi oni so nastopali na naših trgih kot posredniki za Nemčijo in so pritiskali na cene. Njih vpliv je bil zato na ceno naših jabolok zelo slab.

Letos je bil povišan francoski uvozni kontingent za naša jabolka. Ta kontingent pa je še zelo nizek in znaša samo 60 vagonov za vse drugo polletje. Francozi kupujejo samo kanadke. Tudi Italijani so kupovali pri nas jabolka, toda samo kot posredniki za francoski trg. Naš izvoz v Italijo je poleg tega trpel zaradi določbe, da se je smelo uvoziti letos v Italijo samo toliko sadja, kolikor se ga je uvozilo prejšnje leto. Lani pa je bil naš sadni izvoz v Italijo izredno slab. Zato imajo lanske izvozne dokumente za sadje v Italiji visoko ceno in se plačujejo za posamezni vagon tudi po ceni 3000 Din in več. Italijani kupujejo v prvi vrsti povprečno blago in nimajo zanimanja za kvaliteto blaga.

Tudi naš sadni izvoz v Levanto bi mogel biti mnogo večji, če bi naši izvozniki bolj pazili na sortiranje sadja in boljše pakiranje. Poleg tega je tudi riziko zaradi dolgega morskega transporta preveliko, da bi se mogla kupčija razviti močnejše.

redne takse po tar. post. 96. taksnega zakona v višini 3.000 Din, nadalje na plačilo takse za ta odlok v višini 150 Din, kar mora vse plačati v roku 15 dni.

Obenem se z uporabo § 404. obrtnega zakona odstavljajo dosedanja poslovodja Ivan Rukavina ter na osnovi točke 2 § 400. obrtnega zakona za vedno odvzema firmi Bata, podružnici v Novem Sadu pravica do nadaljnjega obratovanja v Novem Sadu.

Proti temu odloku je dopustna pritožba v roku 15 dni na bansko upravo Donavske banovine, oddelku za trgovino, obrt in industrijo.

Odlok mestnega poglavarstva je bil od vseh čevljarjev in tudi domačih gospodarstvenikov sprejet z največjim zadoščenjem. Vsi ti krogi so tudi prepričani, da bo banska uprava odlok mestnega poglavarstva potrdila.

Citirani paragraf, na podlagi katerega je prepovedano za vedno nadaljnje obratovanje podružnice Bate v Novem Sadu, se glasi: »Pravica do izvrševanja obrta se odvzame za leto dni ali za vedno s kazensko razsodbo: 2. imetnikom obrta, ki prijavijo razprodajo brez predhodne odobritve.«

* § 168. pravi: Brez odobritve razprodaje je prepovedana vsaka reklama, s katero bi se moglo ustvariti v javnost prepričanje, da se vrši v izvestnem obrtnem lokalno razprodaja. Istotako je prepovedana brez dovolitve razprodaje vsaka raba besede »razprodaja« in podobno radi reklame.

Kmečka zaščita je nesocialna

Pod naslovom »Kmečka zaščita in posli« objavlja zadnji »Domoljub« naslednji dopis, ki pač ne potrebuje nobenega komentarja:

»Iz vrst služkinj smo prejeli dopis, ki ga radi priobčimo, da na ta način tudi s strani razsvetlamo zamotano vprašanje zaščite:

Mnogo razmišljajo, govore in pišejo o zadolžitvi našega kmeta, na uboge posle pa, ki so svojo mladost in svoje žulje pustili na tuji grudi, se nihče ne spomni. Celotno življenje sem garala drugim. Vsak dinar sem shranila in si tako prihranila par tisočakov za ona leta, ko bodo opešale moje moči in ko bom vsem v nadlego. Raztrgana in zamazana sem bila v posmeh domačim gospodinom, oblečenim v žamet in svilo. Sedaj sem stara in zgarana. Če bi bila v državni službi, bi že davno prejemala lepo pokojnino... Moja pokojnina pa bo v tem, da bodo z mojim pristranim denarjem, ki leži v hranilnici, reševali grunte mojih gospodarjev. Čez 10, 20, 25 let ga bom mogla dvigniti. Takrat bo še za pogreb in nagrobni križ prepozno, kajti že zdavnaj bom prekopana. Rabim sedaj. Ali naj grem beračit, ali naj bom občini v breme? Dajte nam vsaj toliko naših prihrankov, da ne bomo stradali in da bomo plačevali ubožno stanovanje. Ne bo imelo blagoslova delo za reševanje zadolženih kmetov, ako bo šlo to reševanje na račun oslabilih poslov in služkinj.«

Samo pri nas mogoče

V »Trg. Vjesniku« beremo: V Bitolju je bila sezidana tobačna postaja, kmetje na Bitolskem polju pa ne sade tobaka. Kakšen smisel in namen more imeti ta postaja, pač nihče ne more razumeti, razen seveda tistega, ki je nastavljen v tej postaji, da lovi muhe, ker drugega dela pač ne more imeti.

Trgovinske knjige malih trgovcev in obrtnikov

Na prošnjo beograjske obrtniške zbornice je izdal finančni minister odlok, da se mali trgovci in obrtniki ne kaznujejo po taksem zakonu, če se ugotovi, da ne vodijo pravilno trgovinskih knjig. O vsakem takšnem konkretnem primeru se mora obvestiti pristojna zbornica, ki bo potem poročala ministrstvu.

Inventura našega gospodarstva

Upoštevanja vredne besede predsednika industrijskega odseka zagrebške zbornice g. Arka

Industrijski odsek zagrebške zbornice je priredil anketo o višini delavskih mezd. Od 571 industrijskih podjetij Savske banovine je poslalo podatke samo 282 podjetij, kar je pač vse graje vredno. Anketa je bila zelo na široko zasnovana, da je podala natančno sliko o socialnem in gospodarskem položaju delavca. Na podlagi te ankete je izdala zbornica posebno knjigo, ki kaže, da v naši industriji več ko polovica delavcev ne zasluži niti toliko, da krije gole fizično-fiziološke stroške eksistencnega minuma.

Obširno poročilo o delu ankete je napisal predsednik industrijskega odseka zagrebške zbornice ter poročilo dodal nad vse zanimive predloge. Obenem pa je podal predsednik Arko tudi nekakšen inventar in bilanco o našem narodnem gospodarstvu. Ta del njegovih izjavanj se glasi:

»Kakor vsak razumen gospodar, moramo najprej sestaviti našo gospodarsko inventuro. Kaj smo torej dobili od Boga? Naše plovne reke tečejo od zapada proti vzhodu, naša zunanja trgovina pa gre od vzhoda proti zapadu. Dokler je bil Bizanc središče sveta, so šle reke pravilno. Danes je obratno. Velika trgovinska središča na svetu so se razvila na morskih obalah, ob ustjih velikih rek, ki globoko prodirajo v zemljo. Naše morje je po svoji lepoti popolno in turistično privlačivo. Toda od morja nas ločijo Dinarske alpe, ki so sama gora pri gori in na obali 1000 km nimamo niti ene plovne reke. Sedaj pa bi morali mi, ki smo brez kapitala, zgraditi najmanj dve normalni železniški zvezi, da zvežemo morje z notranjostjo države.

Gozdovi, med njimi so še deviški in nedostopni, so naše glavno bogastvo. Zato pa smo na premoğu in rudah mnogo bolj revni od drugih.

Narodno premoženje Jugoslavije se ceni na 5 milijard bivših zlatih dolarjev, dočim se ceni narodno premoženje male Danske na 6, Češkoslovaške na 10 in Belgije na 12 milijard. Naš narodni dohodek znaša po glavi prebivalca 40 bivših zlatih dolarjev, v revni Italiji 80, v Ameriki 400. Ta dohodek pa pri nas pada v večji meri ko drugje, kajti pri nas je padel v primeri z letom 1929 več ko za polovico, v Ameriki le za 43%.

Po vrednosti izvoza v bivših zlatih dolarjih zaostajajo za nami samo še Bolgarska, Estonka, Grška, Latiška, Litva in Portugalska. Po vrednosti uvoza, ki še bolj jasno ilustrira našo slabo kupno silo, pa uvažajo manj ko mi samo Bolgarska, Litva, Estonka in Latiška. Zunanja trgovina Madjarske prekaša našo za eno tretjino, Avstrije našo zunanjo trgovino dvakratno, Danske trikratno in Belgije šesterokratno.

Mi smo brez dvoma zelo nadarjena rasa. Toda naš narodni genij gre v širino in ne v višino. Kje se more meriti po bistrosti duha francoski ali nemški kmet z našim? Toda nas je malo v vrhovih. V produktivski tehniki smo še daleč zaostali. Mi smo eden najstarejših narodov v Evropi, ne pa mlad, kakor radi pripovedujemo. Hrvat-ski narod je slavil l. 1925 tisočletnico svoje države; pred 1000 leti pa še ni bilo angleškega naroda, ki se je začel roditi šele 4 stoletja kasneje s fuzijo Sasov in Normanov. Ta samo na hitro roko ugotovljena inventura nas uči, da smo revna dežela, toda star in nadarjen narod. To si moramo zapomniti.

Sedaj pa samo bežno skicirajmo

bilanco svojega dela

v zadnjih 17 letih!

V agrarni politiki smo likvidirali veleposest predno smo usposobili kmeta, da kot naslednik prevzame ne samo pravne, temveč tudi gospodarske obveznosti dediščine.

V industriji smo dostikrat služili le trenutnim interesom in ustvarili razna efemerna industrijska podjetja, ki tega imena niti ne zaslužijo, pozabili pa smo na osnovno načelo, da zgradimo svojo industrijo na podlagi lastnih sirovin.

Obrt smo prepustili vetru, da jih nosi kakor hoče, in zlasti stare »esnaf« v nekaterih pokrajinah izročili pozabi, mesto da bi na njih avtohtoni bazi in dovršeni tehniki nadaljevali z modernim obrtom.

Kljub številnim novim bankam, ki so dostikrat nastajale kar čez noč, nismo prišli niti do spoznanja bistva in nastanka komponent našega narodnega kapitala, na katerem sloni vse naše gospodarstvo.

A trgovina? Zunanjo je gnal slučaj od trga do trga, notranja pa boleha v mnogi stroki za hipertrofijo.

V vseh naših gospodarskih panogah vlada popolna desorientacija tako glede naše sile ko glede naše bodočnosti. Ta desorientacija ni optična prevara nekega zavestnega prilagojevanja valovanju gospodarstva, kakor se plavač v negotovi vodi prebije skozi valove, temveč resignacija človeka, ki pusti, da ga voda nosi, kakor hoče.

Naj mi bo dovoljena še ena osebna pripomba. Vem, da mi bodo nekateri očitali, da sem nedosleden in da moja naziranja na gospodarstvo in njegove potrebe niso več ista, kakor so bila. Toda v gospodarski politiki ni doslednosti, kakor je v politiki ni. Bismarck je zadel žebelj na glavo, ko je definiral politiko kot umetnost onega, kar je možno. »Kunst des Möglichen«. V gospodarstvu ni zakona kakor je Kantov kategorični imperativ. Zakoni bi gospodarstvo petrificirali. Gospodarstvo pa živi. Živi od večnih kompromisov v borbi producentov in konsumentov, konservativizma onih, ki imajo, in radikalizma onih, ki nimajo. Na gospodarstvo in njegove potrebe sem preje gledal tako, kakor je odgovarjalo takratnim razmeram, in zahteval to, kar se je takrat moglo zahtevati. Baš zato, ker je narodno gospodarstvo v stalnem gibanju, je tudi nacionalna ekonomija kot veda, ki naj njene pojave zlije v kalupe znanstvenih sistemov in metod, slabotnejša od vsake druge vede. Trenutno je sploh samo kup doktrin, teorij in maksim. Ko je Montegu Collet Norman, guverner Angleške banke, pred tremi leti zasedel svoje predsedniško mesto na prvi seji londonske svetovne gospodarske konference, je dejal te zgodovinske besede: »Vse to, v kar smo verovali, se je zrušilo, in danes smo pred čisto novim problemom. Zavzemam torej to svoje mesto v popolnem neznanju in v popolni ponižnosti.«

Samo razumljivo je, da se v takšni atmosferi pojavljajo povsod in torej tudi pri nas misli o potrebi načrtnega gospodarstva, ki ni nikakoli kodifikacija gospodarstva, kakor se mnogi boje, temveč samo podnet, ki ga je rodila stiska.

Naša zunanja trgovina v septembru

V prvih 9 mesecih aktivni za 164,3 milijona

Po uradnih podatkih smo izvozili v septembru 314,075 ton blaga v vrednosti 384 milij. 196.630 Din. Lani v septembru pa smo izvozili 305,378 ton v vrednosti 367,3 milijona Din. Naš izvoz je bil torej letos večji za 8,697 ton ali 2,85 odstotka, po vrednosti pa za 16,8 milijona ali za 4,6 odstotka.

V prvih devetih mesecih letošnjega leta smo izvozili skupno 2,469.809 ton v vrednosti 2.775,39 milijona. V istem času lani pa smo izvozili 2,470.797 ton v vrednosti 2.616,8 milijona. V primeri z lani se je torej naš izvoz po količini zmanjšal za 988 ton ali za 0,04 odstotka, po vrednosti pa se je povečal za 158,5 milijona ali za 6,06 odstotka.

Uvozili pa smo v septembru 84.282 ton v vrednosti 287,7 milijona, lani pa 90.444 ton za 311,1 milijona. Uvoz se je torej zmanjšal za 6.162 ton ali za 6,81 odstotka, po vrednosti pa za 23,4 milijona ali za 7,54 odstotka.

V prvih devetih mesecih smo uvozili letos 668.497 ton v vrednosti 2.611,0 milij. Din, lani pa 657.908 ton v vrednosti 2.613,7 milijona Din. Uvoz se je torej povečal po količini za 10.589 ton ali za 1,61 odstotka, po vrednosti pa se je zmanjšal za 2,7 milij. Din ali za 0,10 odstotka.

V septembru letos je bila naša trgovinska bilanca aktivna za 96,4 milijona Din, lani septembra pa le za 56,1 milijona Din.

V prvih devetih mesecih letošnjega leta smo bili aktivni za 164,3 milijona Din, dočim smo bili v istem času lani aktivni le za 3,1 milijona Din.

Mariborski sadni sejem otvorjen

V petek je ban dr. Natlačen slovesno otvoril mariborski sadni sejem, ki bo trajal do 28. t. m. Sejem je odlično prirejen ter en sam slavošpev delu naših sadjarjev. Prav toplo priporočamo obisk sadnega sejma. Daljše poročilo o otvoritvi priobčimo prihodnjič.

Ponavljamo: Obiščite mariborski sadni sejem!

Novi trgovinski zakoni

Pravosodni minister dr. Miškulin je dal novinarjem glede izdelanih novih zakon-skih načrtov to izjavo:

»V pravosodnem ministrstvu so pripravljene za predložitev skupščini predlogi trgovinskega in pomorskega trgovinskega zakona. Predlog trgovinskega zakona obsega njegov prvi in drugi del, to je določila o trgovcih, trgovinskem registru, trgovskih tvrdkah, trgovinskih knjigah, računovodstvu, prokuri in trgov. polnomočjih, trgovskem posredovanju, javnih trgovskih družbah, komanditnih in delniških družbah, družbah z omejeno odgovornostjo, tajnih družbah in tujih družbah.

Načrt trgovinskega zakona je izdelan na podlagi trgovinskega zakona za kraljevino Srbijo l. 1921., trgovinskih zakonov na posameznih področjih naše države in z ozirom na moderne zakone in zakonske načrte v drugih državah (liechtensteinski civilni, nemški trgovski, poljski in italijanski predlog trgovinskega zakona itd.). V poglavju o delniških družbah je zlasti obdelana odgovornost organov delniških družb.

Tretji del trgovinskega zakona bo predložen narodnemu predstavništvu kasneje, ker se delo na njem nadaljuje, ker je njegov obligacijski del v neposredni in tesni zvezi z obligacijskim delom splošnega državlanskega zakonika, čegar prvi osnutek je že izdelan in poslan v izjavo sodiščem, zbornicam in gospodarskim organizacijam.

Predlog pomorskega trgovinskega zakona je izdelan na podlagi načrta, ki je že bil predložen pravosodnemu ministrstvu (načrt Škarice in Bakotića) ter na podlagi določil našega pozitivnega pomorskega prava ter z ozirom na konvencije za izenačenje pomorskega prava.

Zakonski načrt pomorskega trgovinskega zakona ima ta poglobila: o ladji, lastniku ladje, združenjih ladijskih lastnikov, o kapetanih, pogodbah o pomorskem prevozu, o prevozu potnikov, havarijah, trčenju ladij, pomorskem zavarovanju, ladijskih hipotekah, registru pomorskih trgovinskih ladij, o zastarelosti ter vzdrževanju ladij in o prehodnih in zaključnih določilih.

Kodifikacija pomorskega prava v naši državi je zelo potrebna in bo imela veliko važnost za razvoj naše trgovine.

Izdelani pa so tudi že načrti o meničnem in čekovnem zakonu ter zakonski načrt o sodnih rednih sodišč kraljevine Jugoslavije.

Predlogi meničnega in čekovnega zakona so izdelani na podlagi konvencije o unifikaciji meničnega zakona z dne 7. junija, odnosno konvencije o unifikaciji čekovnega zakona z dne 19. marca 1931. Obveznost, da izda omenjene zakone, je sprejela naša država s podpisom raznih konvencij (ki jih je minister na tem mestu tudi naštel). Pri izdelavi omenjenih zakon-skih načrtov se je le neznatno odstopilo od unificiranega mednarodnega meničnega, odnosno čekovnega zakona in v zakonski načrt so bile vnešene samo one izpremembe in dopolnitve, ki so dopuščene v rezervah konvencij in ki so bile neobhodno potrebne zbog naše domače zakonodaje na področju našega državlanskega prava.

Mednarodni borzni indeks

Gibanje tečajev je bilo pretekli teden na nekaterih svetovnih borzah neenotno. V Parizu in Londonu je vidno učinkovalo nejasno razmerje med obema državama in so tečaji popustili, prav tako je vplivala ta napetost na milanski borzi. Na drugih borzah so se tečaji nekoliko popravili ali pa so ostali neizpremenjeni. Gibanje tečajev je razvidno iz naslednjih števil:

Koncedirano 1927 = 100 %	28. 9.	5. 10.	12. 10.	19. 10.
Pariz	47,5	47,1	48,7	47,9
London	71,6	69,1	71,1	70,6
Milan	89,0	88,6	86,8	85,9
Berlin	35,7	35,2	35,4	35,3
Amsterdam	34,8	34,7	34,9	36,9
Bruselj	30,6	30,4	31,2	31,3
Curih	37,0	35,4	35,3	35,6
Dunaj	40,1	39,6	39,4	39,6
Praga	66,1	66,8	65,8	66,9
Stockholm	15,4	14,9	15,6	15,5
Newyork	77,3	75,8	78,4	78,5

Na podlagi tečajev teh 11 svetovnih borz izračunjeni mednarodni borzni indeks se je v preteklem tednu dvignil od 48,9 na 49,3%.

Konkurzi in prisilne poravnave

Med imetnico Amerikanskega bazarja v Mariboru Marijo Hvalec in njenimi upniki je bila sklenjena prisilna poravnava.

Politične vesti

Ministrski svet je izdal dodatek k uredbi o znižanju prejemkov drž. nameštencev. Z novim dodatkom je prejšnja uredba precej omiljena, zlasti pa se je popravila krivica, ki se je storila poročenim nameščen-cem in zlasti onim z otroki.

Po mnenju združene izvenparlamentarne opozicije je edini izhod sedanje politične situacije, da se razpišejo nove volitve.

Kot prva zakona bosta predložena parlamentu zadrudni zakon in konkordat med Jugoslavijo in Vatikanom.

Zakonski načrt o volitvah narodnih poslancev je že izdelan ter bo v kratkem predložen ministrskemu svetu v odobritev.

Jugoslovanska vlada je prepovedala vsak izvoz orožja in vojnega materiala v Italijo in njene kolonije. Prepoved je stopila v veljavo dne 22. oktobra.

Proti Titulescu se je začela zaradi njegove rusofilske politike velika akcija, ki ga hoče zrušiti kot zunanega ministra.

Angleška spodnja zbornica je bila po končani zunanji politični debati razpuščena.

Mussolini je baje stavil Angliji že nove predloge za likvidacijo abesinskega konflikta. Po teh predlogih naj bi bila varovana suverenost abesinskega cesarja in bi prišle pod Italijo samo one obrobne pokrajine, ki jih je italijanska vojska že zasedla. Abesinija pa bi se morala razorožiti, obenem pa bi se tudi Italija obvezala, da bi imela v Afriki samo ono število čet, ki bi ga določila Zveza narodov. Malo verjetno je, da bi Abesinija hotela na tej podlagi začeti pogajanja.

Italijanska vlada je sporočila v London, da bo odpoklicala iz Libije eno divizijo. Anglija pa zaradi tega še ne bo odpoklicala nobene svoje ladje iz Sredozemskega morja, ker so njene čete v Egiptu še vedno mnogo manjše ko italijanske v Libiji.

Dosedaj je 23 držav prepovedalo vsak izvoz orožja in municije v Italijo in njene kolonije.

Predsednik Zveze nemških bojnikov Oberindofel, ki velja kot Hitlerjev zaupnik, je ponudil Mussoliniju nemško pomoč v primeri izvajanja gospodarskih sankcij proti Italiji. V istem smislu je pisalo tudi Göttingovo glasilo »National Zeitung«.

Angleški list »Daily Telegraph« je v Italiji prepovedan.

Italijansko uradno poročilo zopet javlja, da vlada na fronti mir in da ni nobenih izprememb. Prebivalstvo na zasedenem ozemlju po teh italijanskih vesteh še naprej pozdravlja italijansko vojsko.

Tako na severni ko tudi na južni fronti pa se baje pripravlja ofenziva, in sicer tako z italijanske ko z abesinske strani. Po splošnem mnenju pa večjih dogodkov na bojiščih še ni pričakovati tako kmalu.

Velika italijanska ofenziva na vseh treh frontah se bo baje začela dne 28. oktobra, na dan obletnice fašističnega pohoda na Rim.

Okoli 7000 Italijanov, ki živijo v Egiptu, je zaprosilo za egiptsko državljanstvo, da jim ne bi bilo treba iti v vojno.

Po več tednih je zopet odšla italijanska ladja z angleškim premogom v Italijo.

Poljska je odklonila italijansko naročilo 300.000 parov čevljev zaradi pomanjkanja ustrojene kože, ker so že prej vse to kožo poslale poljske usnarne v Italijo.

Abesinski tolar je zaradi znatnega povpraševanja po tej edinstveni valuti v zadnjem času močno pridobil na vrednosti. V zadnjih dneh je njegov tečaj narastel že na 5,40 franka. Silno je razvito tihotapstvo z abesinskimi tolarji, ker se daje v Addis Abebi za en angleški funt 15 tolarjev, dočim je prava vrednost funta samo 11 tolarjev. Ta velika razlika je vzrok, da abesinske oblasti ne morejo zatreti tihotapstva s tolarji.

Nad 20 podmornic je zgradila Nemčija v tem letu. Vse podmornice imajo po 250 ton.

Vojna zveza med Poljsko in Rumunijo ne bo več obnovljena zaradi nesoglasij glede stališča do Sovjetske Rusije.

Angleško stališče glede varovanja avstrijske neodvisnosti je označil angleški general tako-le: Dosedaj ni nihče v Avstriji vdrl in Avstrija tudi ni zahtevala nobene pomoči. V bodoče smo pripravljeni izpolniti vse obveznosti do Društva narodov in tudi storiti potrebne ukrepe, ki bi bili sklenjeni proti kateremukoli napadalcu.

Vse arabske organizacije v Palestini so proglasile generalni štrajk v protest proti vedno novemu naseljevanju Židov v Palestini.

Turčija ima po zadnjem štetju 16,488.000 prebivalcev.

SLOVENIA-TRANSPORT

LJUBLJANA - TELEFON 27-18

STROJNI TRANSPORTI

Specialno podjetje za ekspedicijo in prevoz vseh vrst strojev, kompletnih instalacij za tovarne — Oskrba dovoljenj carine prosti uvoz strojev vsake vrste — Vsa pojasnila brezplačno

Denarstvo

Dolar ni več merilo

V Pragi je bila zanimiva tožba zaradi plačila po dogovorjeni dolarski klavzuli. Dejanski stan je bil na kratko ta:

Tvrška Liebig je sklenila s tvrško Brock najemninsko pogodbo, po kateri se je zavezala na plačevanje letne najemnine 72.500 čsl. kron, in to po tečaju 1 amer. dolar = 33'50 Kč. Če bi se pa tečaj dolarja na praški borzi izpremenil za več ko 10%, je treba najemnino primerno zvišati ali znižati. V smislu te pogodbe je zahtevala tvrška Liebig zaradi padca dolarja znižanje najemnine.

Tvrška Brock je nato vložila tožbo za plačilo polne najemnine. V svoji tožbi je navajala, da je bil smisel pogodbe samo ta, obe pogodbeni stranki obvarovati pred izgubo v primeru padca kupne moči Kč. Dolar je imela v pogodbi samo vlogo stabilizacijskega merila, ker je bilo takrat vse prepričano, da se tečaj dolarja ne more bistveno izpremeniti. Kupna moč Kč pa je ostala neizpremenjena in zato tudi ne igra dolarska klavzula nobene vloge.

Sodišče se je na podlagi mnenj bančnih strokovnjakov mnenju tvrške Brock pridružil, ker dolar po svojem padcu ne more več veljati kot vrednostno merilo.

Stabilizacije valut še ne bo

Ameriški finančni minister Morgentau je po povratku iz Pariza izjavil njujorskim novinarjem, da je nemogoča stabilizacija valute v najbližji bodočnosti. Verjetno pa je, da to vprašanje ne bo aktualno še celo leto. V pogovoru z evropskimi finančniki sploh ni razpravljalo o tem vprašanju, le v pogovoru z zastopniki Francoske banke se je na kratko dotaknil tega vprašanja. Zastopnikom tujih vlad pa je izjavil Morgentau, da je njegova vlada vedno pripravljena razpravljati o stabilizaciji valut, kakor hitro bi bile tudi one za to pripravljene.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. oktobra izkazuje te izpremembe (vse v milij. Din):

Zlata in devizna podloga se je skupno povečala za 17'37 na 1.426'47, in sicer se je zlato v blagajnah povečalo za 6'7 na 1.288, zlato v tujini se je zmanjšalo za 4'08 na 88, valute so se povečale za 0'13 na 0'3, devize pa so narasle za 14'5 na 49'2.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se zmanjšale za 10'1 na 274'6.

Vsota kovanega denarja se je povečala za 13'4 na 270'8.

Posojila so se neznatno zmanjšala, in sicer za 1'4 na 1.821'1, to za predvsem zaradi znižanja lombardnih posojil, ki so padla za 1'39 na 268'1.

Razna aktiva so narasla za 3'2 na 477'09.

Obtok bankovcev se je povečal za 0'8 na 4.813'8, obveze na pokaz so se dvignile za 72'2 na 1.349'8.

Obveze z rokom so se znižale za 15'8 na 188'2.

Skupno kritje se je dvignilo od 29'73 na 29'74 odstotka, samo zlato pa se je zmanjšalo od 27'03 na 26'85 odstotka.

*

Novo 5% oboroževalno posojilo Italije so podpisale konzorcijalne banke za 422 milijonov lir. Kot prvi zasebnik je podpisal Benito Mussolini za list »Popolo d'Italia« 500.000 lir.

Vloge v romunskih velebankah so znašale koncem 1. 1934 4078'7 milijona lejv, koncem junija 1935 pa so se dvignile za 900 na 4992'5 milijona lejv. V istem času so se dvignile hranilne vloge v hranilnicah od 1790 na 1945 milijonov lejv.

Posojilo občine Pariz v višini 720 milijonov frankov je bilo podpisano prvi dan.

Švica je izdala moratorij za hipotekarne dolžnike, ki so redno plačevali svoje obveznosti. Vsa odplačila teh dolžnikov se morajo znižati na 1% za dobo enega leta. Dolžnik more po enem letu zaprositi za podaljšanje moratorija.

Gdanska banka je znižala obresti za mešična posojila od 6 na 5%, za lombardna pa od 7 na 6%.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Poslovno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca čvrsta; promet Din 3 milijone 338.691'43.

Devizna kupčija je bila v tekočem borznem tednu nekoliko živahnješa; v primeri s prejšnjim tednom se je povečal devizni promet za nad šest sto tisoč dinarjev.

Devize	Tekoči teden	Minuli teden	(vse v tisočih Din)
Amsterdam	32	64	
Din. deviza	213	121	avstr. priv. kliring
Dunaj	1053	972	priv. kliring
Curih	175	228	
London	849	494	inkl. priv. kliring
New York	114	64	
Pariz	84	341	
Solun	—	6	boni
Trst	819	443	inkl. priv. kliring

Največji porast prometa izkazuje deviza Trst, to pa zbog znatnejših zaključkov v privatnem kliringu, dalje deviza London, le deloma pa dinarska deviza, avstrijski šilingi in New York. Nasprotno je najbolj nazadoval devizni promet v Parizu, dokaj manj pa v Curihu in Amsterdamu.

Na posameznih borznih sestankih tekočega tedna je bil perfektuiran ta dnevni devizni promet:

21. oktobra	Din 1.099.308'86	Dunaj—Trst
22. oktobra	Din 994.155'88	Trst—London
23. oktobra	Din 447.427'96	London
24. oktobra	Din 396.990'45	Dunaj—Curih
25. oktobra	Din 400.808'28	London

Narodna banka je posredovala zopet le v Amsterdamu, Curihu in Parizu.

Izmed privatnih kliringov je beležil ves tekoči borzni teden le avstrijski šiling, in sicer v ponedeljek (21. t. m.) na bazi dinarjev 8'38—Din 8'48, v torek na bazi Din 8'45—Din 8'55, od srede dalje pa po tečajih Din 8'50—Din 8'60. Tudi deviza Trst je beležila v privatnem kliringu na bazi Din 294'37—Din 296'77 dne 21. t. m., naslednjega dne na bazi Din 298'80—Din 301'20, a v četrtek, 24. t. m. po dinarjev 277'80—Din 280'20.

Devize	S prvo Narodne banke	21. oktobra	Pon.	25. oktobra	Pon.
Amsterdam	2966'73	2981'32	2973'86	2988'46	
Berlin	1756'08	1769'95	1756'08	1769'95	
Bruselj	735'26	740'32	737'08	742'10	
Curih	1424'22	1431'29	1424'22	1431'29	
London	214'69	216'75	214'98	217'03	
New York	4340'37	4376'68	4345'72	4382'04	
Pariz	288'35	289'79	288'82	290'26	
Praga	180'91	182'02	181'19	182'30	
Trst	354'67	357'75	355'03	358'11	

Od ponedeljkevega na včerajšnji borzni dan se je okrepil tečaj malone vseh na tukajšnji borzi notiranih deviz takole (vse izraženo v poenih): Amsterdam + 7'13, Bruselj + 1'77, London + 0'29, New York + 5'35, Pariz + 0'47, Praga + 0'28 in Trst + 0'36. Curih je ostal dosledno neizpremenjen, Berlin pa je včeraj beležil na bazi ponedeljkovih tečajev.

Efektivno tržišče

V nasprotju s prejšnjim borznim tednom, ki je očitoval stalno poenjajočo tendenco in nazadovanje tečajev državnih efektov, prikazuje tekoči teden rastočo tendenco in tečajni dvig vseh na tukajšnji borzi beleženih državnih vrednostnih papirjev.

Prometa ni bilo, notice državnih vrednot pa so bile

	21. oktobra	25. oktobra
7% invest. pos.	71'— 74'—	76'— 78'—
8% Blair	72'— 74'—	75'— 77'—
7% Blair	63'— 64'—	67'— 69'—
7% Seligman. pos.	67'— 69'—	75'— 78'—
4% agrar. obv.	42'— 43'—	43'— 44'50
6% begl. obv.	58'— 59'—	62'— 63'—
7% stabil. pos.	— 75'—	— 75'—
2½% voj. škoda	337'— 340'—	356'— 360'—

Srednje ročne obveznice malih industrijskih in bančnih papirjev tudi tokrat sploh niso beležile.

Žitno tržišče

Tendenca stalna.

Promet je bil v tem tednu naravnost malenkosten, cene pa so ostale neizpremenjene pri koruzi in ovsu ter otrobi, med tem ko se je pšenica pocenila za Din 17'50, moka vseh vrst pa za Din 15'— pri 100 kg. Štajerski beli krompir je notiral ves tekoči borzni teden brez izprememb.

Že v 24 urah

harva, plesira in komično snai obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovrtnike in manjete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Koruz:	Žito:	Din
popolnoma suha, s kvalitno garancijo, franko vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu	110'— do 115'—	
popolnoma suha, s kvalitno garancijo, franko vagon banatska postaja, plačljivo proti duplikatu	105'— do 107'50	

Pšenica:	
bačka 79/80, promptna dobava	167'50 do 172'50
banatska 78, promptna dobava	167'50 do 172'50

Oves:	
nov, zdrav, suh, rešetan, franko vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	132'50 do 137'50

Mlevski izdelki:

pšenična Og. banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	260'— do 270'—
pšenična Og. bačka post., ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	260'— do 270'—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	240'— do 245'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	220'— do 235'—

Otrobi:	
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vag. bačka postaja	110'— do 115'—

Deželni pridelki:

Krompir:	
beli štajerski, franko vag. naklad. postaja	58'— do 63'—

Lesno tržišče

Tendenca mlačna

Kljub velikemu zanimanju posebno v mehkem lesu, naši lesni producenti, pa tudi lesni trgovci svojih proizvodov ne morejo ter nočejo prodajati vse dotlej, da se ustalijo ter izboljšajo razmere pri klirinškem poslovanju, zbog katerih je pač nemogoča vsaka realna kalkulacija. Kajti difference pri klirinškem trgovanju in prosti prodaji deviz ter valut so tako velike, da mejijo že na spekulacijo, kar pa pri nas — ki več uvažamo nego izvažamo iz Italije — gotovo ni koristen pojav. A vsa prizadevanja, da bi se te razmere normalizirale, pa tudi vsa zborovanja, vse predstavitve in resolucije trgovskih krogov so ostale dosedaj žal brez uspeha. Zato ni čudno, da naš izvoz stalno peša in nazaduje, saj je od dne do dne bolj otežkočen in zamotan.

Skraini čas je že, da se temu nevzdržnemu stanju napravi konec in omogoči naši lesni industriji ter trgovini svobodnejši razmah.

Problemi našega rečnega, pomorskega in železniškega prometa

Pod naslovom »Prometna pot svetovne trgovine Donava-kanal (Vukovar, Šamac) — Sava—Jadran in problemi našega rečnega, pomorskega in železniškega prometa«, je izdal inž. Bor. Stevanović v Beogradu izčrpno in temeljito dokumentirano delo, kateremu je priložena karta podonavskega prometa. Knjiga vsebuje naslednja glavna poglavja: 1. Svetovna trgovina po Donavi in njene prometne smeri. 2. Naš rečni, pomorski in železniški promet in problem bodočnosti našega brodarstva in železnice; 3. Promet Donava—Sava—Jadran; 4. Gradba plovnega kanala Vukovar—Šamac in prometna pot Donava—kanal—Sava—Jadran; 5. Edinstvo in naloge naše rečne, pomorske in železniške prometne politike. V tem delu obširno razpravlja o problemu realizacije prometne poti svetovne trgovine med Donavo in morjem skozi naša rečna in pomorska pristanišča s pomočjo našega brodarstva in železnice, ter se na podlagi statističnih dokumentov dokazujejo koristi, ki bi jih imelo od tega naše narodno gospodarstvo. Delo bo zanimalo prav vsakega gospodarja, zato ga toplo priporočamo v nakup. Naročila je poslati na naslov Ing. Bor. Stevanović, direktor Drž. rečne plovitve v penz., Beograd, Karadjordjeva ulica št. 67.

Za poslovne ljudi! Zelo važno je, da ste svojemu družabnemu položaju primerno oblečeni, ker je od tega v veliki meri odvisen Vaš uspeh. Prvovrstne angleške in škotske tkanine za obleke za vsako priliko, zimske suknje itd. dobite v največji izbiri in najceneje pri tvrdki Novak (Ljubljana, Kongresni trg 15).

Naš pravi domači izdelek

Zunanja trgovina

Veliko povpraševanje po našem boksitu v tujini

Iz Šibenika poročajo, da delajo vse naše cementarne s polno paro. V Drnišu je zaposlenih 5250 delavcev, ki izdelajo na dan po 400 ton boksita. Tudi v okolici Sinja delajo cementarne v polnem obsegu. Povpraševanje po boksitu je še vedno veliko in zato bo zaposlenih še več delavcev. Boksit se pošilja v glavnem v Rotterdam, kjer je središče vse svetovne trgovine za boksit in cement, od tu pa se pošilja v Nemčijo, Anglijo in Švedsko.

Tudi v Istri delajo na boksitskih ležiščih s polno paro. Zaposlenih je 7000 delavcev. Posebno intenzivno se dela sedaj, ko groze gospodarske sankcije Italiji.

Italijanske ladje, ki so dosedaj prevvažale boksit iz Dalmacije v Rotterdam, ne prevvažajo več našega boksita.

Velikanski nakupi Italije v Ameriki

Trgovinsko ministrstvo v Washingtonu je izdalo poročilo, iz katerega je razvidno, da je Italija v zadnjem času silno povečala svoja naročila v Združenih državah Sev. Amerike. V prvi polovici 1. 1935 je nakupila Italija dva do štirikrat toliko bombaz, železa, jekla, bakra, bencola in drugih sirovin za izdelavo orožja in municije kakor v istem času 1. 1934. Vseh teh sirovin je nakupila Italija v Združenih državah več ko v vseh drugih državah na svetu.

*

Sušaški lesni trgovci in industrialci zahtevajo, da se izvoz lesa v Italijo ne prepove, če pa se prepove, potem le proti predhodno doseženim kompenzacijam.

Izvozni zavod je ustanovila Bolgarska. Zavod začne poslovati z novim letom. Imel bo podobne naloge, kakor jih ima naš Zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

Italijanska paroplovna družba San Marco, ki vzdržuje redno potniško progo med italijanskimi in našimi pristanišči, je nadomestila svoje štiri luksuzne parnike s štirimi starimi.

Bolgarska je začela v večjem obsegu gojiti industrijske rastline. Letos je pridelala 17.000 ton soje, od katerih je šlo več ko polovico v Nemčijo.

Nad 3000 velikih tovornih avtomobilov je izvozila Amerika v zadnjih dveh letih v Eritrejo.

Cene živilom v Franciji so začele v zadnjem času zelo naraščati. V juliju je znašal indeks za cene živilom 320, v avgustu 339, v septembru 344 in v oktobru bo narasel indeks zopet za 5 do 7 točk. Zlasti so se dvignile cene za kruh, mast in deželne pridelke.

Cene čaja so na mednarodnih trgih v stalnem dvigu. Povprečna cena čaja v Amsterdamu je bila prejšnji teden 49 centov, dočim je še v marcu znašala samo 28'50 centa.

Ameriška trgovinska bilanca je bila v septembru aktivna za 36 milijonov dolarjev. Izvoz je znašal 198 (lani 102), uvoz pa 162 (lani 132) milijonov dolarjev.

Med Rumunijo in Francijo bo sklenjena velika kompenzacijska pogodba, po kateri bo Francija redno kupovala tako velike množine petroleja, da bo mogla Rumunija plačati svoje klirinške zaostanke in obresti od francoskih posojil ter kupiti v Franciji za 500 milijonov lejv orožja.

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez namestnik Pavle se je setal v britanskem zunanjem ministrstvu z angleškim zunanjim ministrom Hoareom. Sestanek je trajal nad eno uro.

Ameriški generalni konzul v Moskvi Johnson je prišel na oddih v Split.

Predsedniki apelacijskih sodišč imajo odslej pravico, da na svojem področju sami nastavljajo, odpuščajo in penzionirajo zvaniki, dnevniki in služitelje.

Veliko protestno akcijo pripravljajo meščani Subotice proti nameravani premostitvi železniške direkcije iz Subotice v Beograd.

Delavska zbornica v Zagrebu je imela v letu 1934. 2,3 dohodkov in 2,1 milijona Din izdatkov. Za upravo je izdala zbornica 1,5 milijona dinarjev.

Temeljni kamen tvornice za proizvajanje opojnih drog je bil posvečen v Skoplju.

Matevž Hartman, vulgo Figabirto Matevž je umrl po daljšem bolehanju. Pred 40 leti je prevzel gostilno pri Figovcu ter jo vodil več časa tako spretno, da je bila vsa štiri desetletja ena najbolj obiskanih in najbolj znanih gostiln. Bodi mu ohranjen topel spomin!

Na progi Niš—Beograd je zavozil prvi vlak v tovarni. Štirje potniki, med njimi trije vojaški kurirji, so bili ubiti, štirje težko, več pa lahko ranjenih.

Dva nova lista sta začela izhajati v Ljubljani, in sicer »Delavski Obzornik« in »Naša Volja«. Oba izhajata dvakrat na mesec. Prvi naj bi bil informativni list za delavce, drugi pa je glasilo srednješolcev, včlanjenih pri NO.

V Zagrebu je prepovedano ponoči vsako hrupno signaliziranje avtomobilov.

Nemškemu maršalu Mackensenu je podarila Prusija 1232 ha veliko državno posestvo »Brussow«, ki je prosto vseh davkov in doklad.

BLASNIKOVA »VELIKA PRATIKA«
ZA LETO 1936 je izšla in se dobiva pri založniku, tiskarni J. BLASNIKA NAŠLED., LJUBLJANA, BREG 10 IN V VSEH VEČJIH TRGOVINAH. Ta naš najstarejši slovenski ljudski koledar je res praktičen in zanimiv. Zato ga hoče imeti leto za leto vsaka slovenska družina. Letos mu je dodana še večbarvna reprodukcija lepe slike »Poklon Modrih«.

Štev. 10775/II.

Nabava.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje nabavo 900 m jeklene žične vrvi 19 m/m. Pogoji se dobijo pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 22. oktobra 1935.

Ford je ustavil po izbruhu vojne v Afriki vsako dobavljanje svojih avtomobilov v italijanske kolonije.

Nemški propagandni minister Goebbels je izdal odlok, da se morajo odstraniti imena v svetovni vojni padlih Židov z vseh spominskih plošč.

Na nemških ladjedelnicah je trenutno v delu 74 ladij s 305.212 brutto-registerskih ton. V istem času lani je bilo v delu le 51 ladij s 141.902 br. reg. tonami. 44 ladij se gradi na račun nemške države (bojne ladje).

Delavnica ponarejenega denarja so odkrili v neki kaznilnici v Braziliji. Delavnica je delala zelo dobro in kaznjencem se je posrečilo, da so spravili velike količine ponarejenega denarja v promet. Lepe razmere so morale vladati v tej kaznilnici.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 26. oktobra objavlja: Ukaz o postopni otvoritvi popolne ženske realne gimnazije namesto mestne v Ljubljani — Ukaz o postopni pretvoritvi popolne realne gimnazije v Kočevju v nepopolno — Ukaz o postopni otvoritvi višjih razredov samoupravnih realnih gimnazij v Kumanovu, Murski Soboti itd. — Uredbo o ustanovitvi kopališkega policijskega komisariata na Bledu — Tolmačenje pravosodnega ministra glede povračila za komisije — Prepoved izvoza in prevoza orožja, municije in vojnega materiala v Italijo in njene kolonije — Povračilo varščin iz izvoza koruze v Nemčijo — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Tržna poročila

Naše sadje na tujih trgih

Poročilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine z dne 24. oktobra pravi: Na Dunaj ni prišla danes nobena pošiljka svežih češpelj ter so se prodajale samo češplje iz hladilnic, in sicer boljše po 42 do 45, slabše pa po 34 do 38 grošev.

Danes je prišlo na trg 7 vagonov smederevskega in 5 vagonov bolgarskega grozdja. Cene so nekoliko popustile in se je prodajalo smederevsko po 70 do 75, bolgarsko pa po 75 do 80 grošev. Naša jabolka mešanih vrst se prodajajo povprečno po 45 grošev.

Tudi v Prago ni prišel danes niti en vagon svežih češpelj. Iz Smedereva so bili poslani 4, iz Bolgarske pa en vagon grozdja. Naše smederevsko grozdje se je povprečno prodajalo po 400 do 420 Kč za 100 kilogramov.

V Prago je danes prišlo 5 vagonov budimk, 5 vagonov mešanih jabolk iz Slovenije in 6 vagonov jabolk iz Rumunije. Naše budimke so se prodajale v debelo po 180 do 190, na drobno pa po 200 do 213 Kč za 100 kilogramov.

Na berlinskem trgu so se prodajala naša mešana jabolka po 32, zlate parmenke pa po 52 Rm za 100 kilogramov.

Zagrebski tedenski sejem

Kljub neugodnemu vremenu je bil prigon na sejmu velik, zlasti debelih prešičev je bilo mnogo. Tujih kupcev na trgu ni bilo. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene.

Prigon in prodaja živine: 24 bikov, 119 krav, 75 junic, 129 telet, 4 biki, 94 konj in žrebet, 778 prešičev in 276 pujskov.

Cene so bile (za kg žive teže) te: bik po 2'25 do 2'40, krave za mesarja po 2 do 2'75, klobasarice po 1'25 do 1'60, junice za klanje po 2'25 do 3'75, za rejo po 450 do 600 Din (za žival), voli I. vrste po 4 do 4'50, II. vrste po 3 do 3'50, bosanski po 2'25 do 2'75, junci po 3 do 3'50, živa teleta po 4'50 do 5'75, zaklana po 6 do 7'50, debeli prešiči po 8'25 do 8'50, mršavi po 5'50 do 6, sremški po 8'40 do 8'50, zaklani prešiči po 10 do 10'50, zaklani pujski po 10 do 12 Din za kilogram.

Detelja po 95 do 125, otava po 85 do 95, slama za steljo po 40 do 45, seno po 75 do 95 Din za 100 kilogramov.

Velik izvoz zaklanih prešičev v Nemčijo

Z nemškimi tvrdkami je bila sklenjena pogodba o izvozu 10.000 zaklanih špeharjev v Nemčijo po zajamčenem tečaju marke. Zaradi tega izvoza so se dvignile cene špeharjev od 7 na 8'25 Din, cene zaklanih špeharjev pa od 9 na 11 Din za kg. Nemčija pa plačuje sedaj te prešiče po 13'5 Din. Izvozniki, ki so sklenili to pogodbo z Nemčijo, bodo torej napravili dobro kupčijo.

V težji neprilici pa je naša industrija mesnih izdelkov. Zaradi silno majhne kupne moči naših potrošnikov ne sme niti misliti na to, da bi cene salamam povišala, zaradi velikega izvoza pa je cena prešičem narasla. Ker zaslužek že preje ni bil velik, je položaj teh industrij tem težji.

Velika konjunktura za mast na svetovnih trgih je pokazala svoje posledice tudi pri nas. Cena za mast je poskočila in zato tudi cena za špeharje. Čim večja pa je cena za špeharje, tembolj je padla cena za svinjsko meso, ker se more od prešičev dobro uporabiti le mast. V Zagrebu se plačuje mast po 16 Din, svinjsko meso pa po 10 Din. Zato je tudi cena pršutarjev v primeri s špeharji zelo nizka. Povprečno se plačujejo pršutarji po 5'50 do 6 Din za kg žive teže.

Mariborski trg

Na trg dne 22. oktobra je bilo prignanih 6 konj, 12 bikov, 70 volov, 313 krav in 5 telet, skupaj 406 glav živine. Cene so bile te: debeli voli 1 kg žive teže od Din 2'75 do 3'25, poldebili voli 2—2'50, plemenski voli 2—2'50, bik za klanje 2—2'70, klavne krave debele 2—3'30, plemenske krave 1'40—1'75, krave za klobasarje 1—1'25, molzne krave 2'25—2'50, breje krave 2'25

do 2'50, mlada živina 2'50—3'50, teleta 2'50 do 4. Prodanih je bilo 264 glav.

Mesne cene: volovsko meso I. vrste 1 kg Din 8—10, II. vrste 6—8, meso od bikov, trav, telic 4—6, telečje meso I. vrste 8—10, II. vrste 4—6, svinjsko meso sveže 8—12.

Radio-Ljubljana

Nedelja, dne 27. okt. 7.30: Cilji in pota kmetske prosvete (Krošelj Josip) — 8.00: Čas, poročila — 8.15: Vokalni in orgelski koncert. Pevske točke (gđ. Vida Rudolfova) vmes orglje solo (g. Blaž Arnič) — 9.00: Radijski orkester — 9.45: Versko predavanje (dr. Mihael Opeka) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 11.00: Slovenske vojaške in narodne pesmi (Akademski pevski kvintet) — 11.40: O novo odkritih dalmatinskih fosforitih, njih predelave in uporabe kot umetna gnojila (Ing. Vojko Knop) — 12.00: Čas, obvestila — 12.15: Plošče. Radijski orkester — 16.00: O higieni kmečke družine (ga. Meglič-Hočevarjeva) — 16.15: Spominska proslava Simona Jenka. Sodeluje pevski zbor »Sloga« (pevske točke), Tone Šifrer (predavanje) in Slavko Jan (recitacije) — 18.00: Pesem mladine gre preko meja! Mednarodna prireditel s sodelovanjem mladinskih zborov — 19.30: Nac. ura — 20.00: Čas, poročila — 20.15: Pevski koncert mladinskega zbora Jadranski Stražarji iz Št. Vida nad Ljubljano — 20.45: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Prenos iz nebotičnika.

Ponedeljek, 28. okt. 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.15: Češki pevski zbori (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) — 18.20: Plošče — 18.40: Kulturna kronika: Stiska sodobne mladine (Etbin Boje) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 20.00: Koncert slovenske filharmonije (dirigent Lovro Matačić, prenos iz velike dvorane hotela Union) — 22.00: Napoved časa in vremena — 22.15: Češka lahka glasba (plošče).

Torek, 29. okt. 11.00: Šolska ura: Naše domače osvobojenje (ga. Mira Engelman) — 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Napoved časa, obvestila — 13.15: Narodne vokalni in orkestralni obliki. (Sodelujejo: gđ. Rupnikova, Zupanova, gg. Franc in Jug in Radijski orkester) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00: 29. oktober 1928, dan našega osvobojenja (prof. Silvo Kranjec) — 18.20: Reproduciran koncert narodne glasbe — 18.40: Filozofsko predavanje: Laotse (Franc Terseglav) — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura — 20.00: »Domovini« (Glasbeno literarna prireditel s sodelovanjem zbora »Cankar«, radijskega orkestra, recitatorja (g. Jermana) in plošče) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Plošče — 22.30: Angleške plošče.

Za vse naše vloge in obveze jamči z vsem premoženjem in vso davčno močjo
Dravska banovina

KDOR VARČUJE
SIVIH LAS SE
OBVARUJE

**IRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE**

Škotsko in angleško

blago za fine obleke, zimske suknje, ulstre itd.
dobite v največji izbi pri tvrdki

NOVAK-LJUBLJANA

Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

Direkten uvoz

Ugodne cene

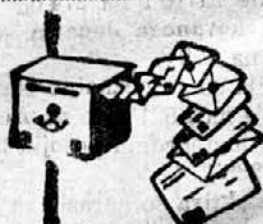
Naročajte „Trgovski list“!

Najnovejši

Telefonski imenik

za območje Dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani
oddaja po znižani ceni Din 12— za komad

tiskarna Merkur v Ljubljani. Gregorčičeva ul. 23

„KVERTA“

D. Z. O. Z.
LJUBLJANA

Tyrieva cesta št. 67

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

Naročajte in širite
„Trgovski list“!